

OM POST I MADESJÖ

Erik Lindgren

POSTHISTORISK SKRIFTSERIE 109

Förlagan tillverkad år 1989

Förord

Resenärer får ofta rika upplevelser. Många väljer att i all korthet berätta om dem för vänner och bekanta redan på vykort från platser dit resan går. Man tänker kanske inte då på det komplicerade hantverk som är förbundet med Postens organisation. Från många länder kommer korten fram till Sverige på några dagar.

Jämförelser görs naturligtvis ofta med hemlandet för varje ny upplevelse. En och annan resenär tänker gärna på den egna hembygden. Detta tränger kanske på särskilt, när man får tillfälle att vila från resans alla aktiviteter. Då kan det vara bra att ha något till hands att koppla av med och varför inte något som berör den egna hembygden?

I små skrifter presenterar jag med tanke på kopplingen till vykortskontakten med hemlandet berättelser om hur Posten utvecklats. Jag gör det i allmänhet med början på mitten av 1800-talet när läs- och skrivkunnigheten var väl utvecklad i vårt land. Det är för övrigt under den tid som postväsendet började organiseras på ett för allmänheten mera bekvämt sätt.

Detta är den första skriften i den planerade serien som jag hoppas så småningom kommer att omfatta de flesta socknar i landets sydliga delar.

Växjö i november 1989

Erik Lindgren

Nybro

Bortsett från ett fåtal postuppsyningsmansplatser, ofta kallade poststationer i tidig skriftväxling, fanns det inga andra fasta postanstalter än postkontor före 1861. Postkontoren låg huvudsakligen i städer eller köpingar. De minsta kallades postexpeditioner men hade samma funktion som övriga postkontor. Cheferna för postkontor kallades postmästare, medan cheferna för postexpeditioner kallades postexpeditörer. Regeringen tillsatte postmästarna och poststyrelsen svarade för tillsättningen av postexpeditionernas chefer. Från och med 1882 kallades även postexpeditionerna för postkontor. År 1860 fanns det i hela landet bara 127 postkontor, 48 postexpeditioner och 21 postuppsyningsmansplatser.

Genom ett kunligt brev den 9 mars 1860 bemyndigades poststyrelsen att "å lämplige ställen inrätta ett nytt slag av poststationer, vilka äro ämnade att, såsom expeditionskontor, för mera avlägsna orter underlätta förbindelsen med närmaste postkontor eller postexpedition".

På Öland inrättades under följande år, som blev premiäråret för det nya slaget av poststationer, två sådana. Småland fick fyra, i Säby, Skillingaryd, Traryd och Näs-hult. Den sistnämnda vållade en hel del stridigheter och invånarna i Fagerhult ville ha den flyttad till sin församling. Den lokalpatriotiska kampen löstes så småningom genom att Fagerhult också fick en poststation den 1 september 1864.

Nybro fick i början av februari 1865 köpingsprivilegier. Detta togs till intäkt för att begära bättre postförhållanden, men man nöjde sig inte med att begära något så enkelt som en poststation. I en framställning, som under-

tecknades av en stor mängd intressenter, med bokbindaren A G Ljungdahl, garvaren A Bolander och snickerifabrikören K J Westerström på första raden, gjorde man framställning om att få en postexpedition inrättad. Av ett protokoll, daterat den 12 april 1865, framgick också att tapetfabrikören P Nordling var villig att mot en årlig hyra av 75 à 100 riksdaler riksmünt tillhandahålla två rum till en postlokal.

Postinspektör Johan Abraham Schönbeck i Kalmar blev av landskansliet anmodad att uttala sig om framställningen. Han menade att en postexpedition i Nybro skulle medföra en betydlig årlig utgift för postkassan, "även om Flerohopps Bruk skulle flytta sin brevväxling till Nybro med ett årligt portobelopp som under de senare åren i medeltal utgjort 38 Rd 86 öre Rmt". Bakom detta uttalande låg tanken att den summan kom postverket tillgodo, oavsett om bruket hade sin post på Kalmar eller Nybro.

Schönbeck menade sig också veta, att en postexpedition var planerad i Emmaboda. Han avslutade sitt brev med att framhålla "att två postexpeditioner så nära varandra som Nybro och Emmaboda skulle förorsaka postverket stora utgifter, varför jag anser det vara bäst att låta frågan om inrättandet av postexpedition i Nybro t v anstå".

Landshövdingen i Kalmar skrev den 4 juli 1865 till poststyrelsen i avstyrkande riktning men tillade följande:

"Däremot kunde det måhända vara tjänligt att å Nybro bilda en mindre poststation, där de förbifarande posterna finge stanna 5 à 10 minuter för att avlämna och emottaga postförsändelser som destineras till eller avgå från nämnda köping. Därigenom befriades ställets och traktens korrespondenter från svårigheten att själva eller genom ombud passa på vid posternas passerande och brevväxlingen skulle onekligen förenas med mera reda och ordning".

Landskansliets negativa inställning till en postexpedition missgillades i Nybro. Kronolänsman Mauer skickade den 17 augusti 1865 till kronofogde Rooth ett protokoll från köpingsssammanträdet en vecka tidigare, av vilket framgick att en rad namngivna aktade borgare blivit kallade till ett sammanträde på hotellet för att lämna svar på frågan om någon ville åta sig befattningen som förståndare för en eventuellt blivande poststation. De för-

klarade "att icke någon av dem, åtminstone för närvarande, vill åtaga sig poststationsföreståndarebefattningen på Nybro, emedan de ärna, att hos Kungl. Generalpoststyrelsen förnya ansökan om erhållande av postexpedition på stället, vilket de anse för icke allenast köpingens, utan hela ortens fördel, varemot en poststation, där man icke med trygghet, och utan risk, kan få inlämna brev som man önskar rekommenderade, och därför erhålla kvitto, anses för ingen eller högst ringa fördel".

Den nya ansökan förtstärktes med en skrivelse från Kristvalla sockens kommunalstyrelse. Poststyrelsen hade under tiden anmodat landshövdingen att komma med förslag på en person, som kunde vara lämplig och villig att mot en ersättning av 200 rdr om året åta sig poststationsföreståndarebefattningen. Det var denna skrivelse som hade föranlett det nyss nämnda sammanträdet på Nybro hotell.

Så småningom mjuknade attityden i köpingen och i en förnyad framställning till poststyrelsen den 2 december 1865, undertecknad av blott sex personer, begärde man på nytt en postexpedition i Nybro. Försiktigtvis tillades nu följande text:

"Skulle emellertid likväl ej detta låta sig göra, anhålla vi ödmjukast om förverkligandet av Kungl. Generalpoststyrelsens under den 13 sistlidne juli, gunstbenäget avgivna löfte om poststations inrättande härstädes, till vars föreståndare vi i sådant fall numera kunna uppgiva passande person uti organisten E P Kindblom härstädes, som sig därtill anmält och i allo vitsordas".

Nu dröjde det inte länge innan ett beslut kom. Det fattades vid föredragning i poststyrelsen den 8 januari 1866 och redan den 1 februari var poststationen i Nybro verklighet.

När man återger en Orts lokala posthistoria får man inte glömma eventuella biverkningar på närliggande områden. I fallet Nybro kan man säga, att inrättandet av den poststationen försenade tillkomsten av poststationen i Lenhovda. När landshövdingen i Växjö hade fått en framställning om att en poststation skulle få inrättas i Lenhovda, bad han postinspektör E F Wrangel i Växjö om ett uttalande. Däri fäste denne uppmärksamheten på det förhållandet

"att Växjö postkontor redan nu utväxlar direkt post med 6 stationer, eller flera än något annat postkontor i hela riket, och att inrättandet av ytterligare stationer, synnerligast i en och samma postlinje, skulle, endast med avseende å bokföringar och inskrivningar på minst 3 (för en del rekommenderade brev 5) särskilda ställen samt med en 'kontrabok' för varje station, till den grad försvåra och fördröja postbefordringarna härifrån, att öppnandet av någon postexpedition, åtminstone i Nybro, å dylik linje synes bliva oundgängligt".

Om man inte känner till den tidens komplicerade förfarande med bokföring även av den vanliga posten kan det vara svårt att förstå Wrangels argument. Han menade emellertid, att om en poststation skulle inrättas i Lenhovda, då måste poststationen i Nybro förvandlas till postexpedition för att underlätta bördan med bokföring av brev vid postkontoret i Växjö. Följden blev också att någon poststation inte öppnades i Lenhovda förrän 1870. Om den berättas utförligt i boken "Berättelser från glesbygd".

Det bör också tilläggas att två vägar användes för postföringen mellan Växjö och Kalmar. Den norra, som var den bästa och kanske tidvis enda möjliga körvägen, gick över Lenhovda, medan den södra vägen gick över Lessebo. När landshövdingen i Växjö uttalade sig för poststyrelsen om lenhovdabornas framställning om en poststation, nämnde han bland annat att den södra vägen "efter nu pågående anläggningsarbeten bliver synnerligen förbättrad" och att det var antagligt att "ändring i hittills vidtagna anordningar för postförslingen mellan Växjö och Kalmar kommer att äga rum. Konungens Befallningshavande anser det icke för närvarande vara lämpligt att inrätta poststation i Lenovda".

I Nybro slocknade inte lågan under drömmen om att få en fullständig postexpedition. Den fick mera näring sedan järnvägen hade kommit till köpingen. Järnvägens tillkomst medförde den förändringen att den ursprungliga poststationen drogs in och ersattes med en förenad post- och järnvägsstation med stinsen som föreståndare. Organisten Kindblom blev därför av med sin anställning i posten i augusti 1874.

Till kommunalstämman med Nybro köping den 12 februari 1880 lämnade den entledigade Kindblom en skrivelse angående nyttan och nödvändigheten av "att Nybro köping erhöle en postexpedition i stället för den nuvarande poststationen". En postexpedition fanns i Sävsjöström sedan 1877 års ingång.

Kindbloms skrivelse förorsakade en extra kommunalstämma med Madesjö socken den 13 februari. Kindblom fick uppdraget att ansöka hos poststyrelsen om att få sitt förslag genomfört. Litet sanning låg det också i hans argument när han framhöll att det var olämpligt att förena post och järnväg på en så stor ort som Nybro. Poststationerna hade på den tiden visserligen hunnit få vidgade befogenheter, men det fanns ändå kännbara begränsningar i fråga om t ex beloppet för in- och utbetalning av postanvisningar och i fråga om andra särskilda försändelseslag, som postförskott och assurans.

En sentida iakttagare tycker nog ändå att Kindblom argumenterade i överkant i sitt brev den 6 mars 1880, ur vilket följande citat hämtas:

"så inses tydligt behovet av en postexpedition härstädes, i synnerhet som järnvägsstationen med dess maktpåliggande bestyr som sådan icke är ägnad och ej heller lyckats att tillfredsställa allmänhetens billiga anspråk på tillmötesgående".

Kindblom påstod också att man inte alltid kunde köpa frimärken i Nybro, "enär flere affärsmän härstädes ha nödgats med mycket besvär skaffa sig nödiga frimärken från postkontoret i Kalmar".

Han sökte stöd hos kronolänsman Forsell, som tidigare hade varit poststationsföreståndare i Brånahult. Denne kunde bland annat intyga följande:

"Sedan jag flyttat med kronolänsmansexpeditionen till Nybro och för omkring ett år sedan av sagt mig min befattning som poststationsföreståndare i Brånahult, begärde jag å stationen i Nybro att få mina tjänstebrev frankerade, då föreståndaren beklagade att hans förskott i tjänstefrimärken ej skulle förslå utan tillskjutande av egna medel samt ett för honom tillstötande oberäknet besvär".

Poststyrelsen remitterade den 12 mars 1880 hela ärendet

till postinspektören i Malmö, som i sin tur infortrade ett yttrande från föreståndaren vid den förenade post- och järnvägsstationen i Nybro.

Fem handskrivna foliosidor långt blev det yttrandet, daterat den 16 mars 1880 av Johan Albert G Thernström. I punkt för punkt avvisade han attackerna från Kindblom och anförde "att endast avund och personlig ovilja mot mig för det han måste lämna sin poststationsföreståndarebefattning till mig dikterat hans åtgöranden och agitationer".

Postinspektören tog god tid på sig för sitt ställningstagande. Han jämförde med andra orter och framhöll att om en postexpedition skulle inrättas i Nybro i stället för den förenade post- och järnvägsstationen, "borde med lika stort om icke större skäl sådan postanstalt inrättas både i Vartofta och i Vislanda, vilka bägge poststationer kunna anses vara minst lika viktiga övergångsstationer".

Avslutningsvis aviserade postinspektören att han avsåg att undersöka om inte poststationen i Brånahult borde dras in.

Vid behandlingen i poststyrelsen den 2 juli 1880 blev hela det digra ärendet påtecknat orden "ansågs ej för närvarande böra till vidare åtgärd föranleda".

Poststyrelsens beslut innebar således att poststationen i Nybro skulle förbli förenad med järnvägen. Kindbloms försök att åter bli postchef hade misslyckats. Men trafiken ökade alltmer såväl för järnvägen som för posten och det gick till sist inte att ha de båda företagen förenade under en och samma hatt i det expanderande samhället.

På poststyrelsens uppdrag undersökte postinspektör Hugo Winroth i Malmö möjligheten att genomföra en skilsmässa och besökte personligen Nybro i november 1890. I sin rapport till poststyrelsen den 27 november uppgav han bland annat "att i Nybro köping nog finnas personer, som äro villiga att, mot nu utgående ersättning, 600 kronor per år, åtaga sig poststationens skötande med därmed förenade posttransporter".

Som lämplig för uppgiften nämndes handlanden Gunnar Kullberger, men Winroth redovisade i samma andetag en iakttagelse han gjort vid besöket i Nybro:

"Med avseende å den mellan å ena sidan nuvarande poststationsföreståndaren och å andra sidan åtskilliga av kommunens medlemmar och däribland särskilt bemålde Kullberger härskande fiendskap, vilken antagligen skulle föranleda till förvecklingar mellan järnvägsstationen och poststationen, ifall denna sistnämnde komme att skötas av person å orten, kan postinspektionen för sin del ej tillstyrka, att dylik till befattningen antages".

Winroth föreslog i stället att man skulle tillsätta en utsocknes poststationsföreståndare, nämligen Johan Alexander Kennedy från Broby i Skåne. Denne hade blivit av med sitt arbete, när poststationen i Broby förenades med järnvägen.

Sedan formaliteterna klarats av med Kalmar Nya Järnvägsaktiebolag, som egentligen ville fortsätta att ansvara för poststationen, beslöt poststyrelsen att skilsmässan skulle äga rum den 1 april 1891. Kennedy fick 600 kronor i årsarvode, ett belopp som även skulle täcka hans besvär med transporter från järnvägsstationen till den lokal, som han hyrde för posten. Han var tacksam för att han inte längre behövde vara arbetslös efter perioden i Broby.

Kennedy var en tålig tjänare i Postens vingård. Han fann sig länge i det ansträngande arbetet för den låga lönen men skrev den 5 juni 1896 och bad att få biträdes hjälp under viss del av året. Han framhöll att kundunderlaget ökade sommartid med 6 å 700 badgäster. Hans fastställda tjänstgöringstider omfattade 6 timmar på vardagar och 4 timmar på helgdagar, men för- och efterarbete gjorde att den tiden överskreds betydligt. Han presenterade också en enkel statistik på följande sätt:

"Vid en av mig verkställd räkning under en så kallad torgdag uppgick de räknades antal under tre timmar till 194 personer som blivit expedierade. Antalet personer som under en sådan dag besöka poststationen kan beräknas till 350 å 400."

Kennedys överordnade postmästare i Kalmar förordade anhållan om biträde under juni, juli, augusti och december med 15 kr per månad samt att Kennedy skulle få särskild ersättning med 100 kr per år för posttransporter och brevlådtömning. Sedan postinspektören tillstyrkt beslöt poststyrelsen att den begärda förbättringen skulle medges.

Lantbrevbäring inrättas

I november 1902 övertog August Ring sysslan som poststationsföreståndare i Nybro, till en början som vikarie för den allvarligt sjuke Kennedy. Under sin aktiva tid hade Kennedy fått uppleva hur två lantbrevbäringslinjer inrättats med utgång från hans poststation. Ett antal invånare i Björnahult och Norketorp gjorde i juni 1900 framställning om att få postutdelning med lantbrevbärare tre gånger i veckan västerut från Nybro. Kronolänsmannen tillstyrkte och kommunalnämndens ordförande intygade att de berörda byarna utgjorde "inom Madesjö kommun en särdeles folkrik bygd".

Efter postinspektionens tillstyrkande beslöt poststyrelsen att lantbrevbäringslinjen skulle inrättas med tre veckoturer från och med juni 1900 på en ca 12 km lång linje från poststationen över Madesjö kyrkby, Brokagärde, Bruatorp, Bäckabo, Elmeberg, Götatorp, Parismåla, Högemåla och Björnahult. Förre båtsmannen Frans Johan Flodman i Björnahult antogs till lantbrevbärare med en ersättning av kr 1:75 per tur, d v s 273 kronor om året.

Följande år kom en framställning med motsvarande önskemål från invånarna i trakten söder om köpingen. Även de blev framgångsrika och poststyrelsen beslöt efter utredning att en 11 km lång linje med tre veckoturer skulle inrättas från poststationen över Norra och Södra Svalehult till Agebo. Förre båtsmanskorpralen Johan Mauritz Hallén i Agebo antogs till lantbrevbärare med en ersättning av blott en krona per tur. Jämfört med kollegan Flodmans ersättning var det oförmånligt. Flodmans genomsnittliga ersättning per mil var 73 öre medan beloppet stannade vid 45 öre för Hallén. Ofta finner man sådana "orättvisor" i dokumenten, men villkoren var hårda i det gamla betingssystemet. Flodman efterträddes av skomakaren Karl Anders Petersson och efter kort tid blev det åter byte, när skomakaren Karl Emrik Sjødahl i Skärvsjö, Karlslunda församling, tog vid. Nya linjer inrättades till Flerohopp och senare även till Orrefors. Lantbrevbäringslinjerna från Nybro har därefter genomgått stora förändringar och nått den bästa tänkbara standard i Postens moderna form.

Statushöjning i Nybro

August Ring fick inte någon lång tid som poststationsföreståndare. Redan innan han tillträdde formellt hade frågan stötts och blötts om att byta ut poststationen mot ett fullständigt postkontor. Planerna realiserades dock inte förrän den 1 april 1905. Det var på bekostnad av postkontoret i Sävsjöström som Nybro fick sitt postkontor. August Ring hade redan i mars 1904 blivit entledigad. Två vikarier uppehöll befattningen som poststationsföreståndare under långa perioder innan Hjalmar Råberg, som varit postmästare i Sävsjöström sedan september 1901, flyttade från järnvägslinjens dåvarande nordvästra ändpunkt. Det ganska komplicerade ärendet redovisas i kapitlet "Långbänk för indragning av postkontor" i boken "Berättelser från glesbygd" (ISBN 91-970657-6-5).

Nybro fick nu ett fullständigt förvaltningspostkontor med elva underlydande poststationer, nämligen Alsjöholm, Brånahult, Eskilsryd, Fröseke, Gullaskruv. Lindås, Målerås, Orrefors, Sävsjöström, Älghult och Örsjö. Hjalmar Råberg var kvar som chef till november 1920, följd av här nämnda postmästare: Klas Emil August Grevillius (1920-1930), Dage Per Engström (1930-1938), Nils Tage Truedson (1938-1944), Oskar Johan Alfred Forssman (1945-1948), Emil David Nilsson (1948-1955), Alice Olsson (1956-1960), Jan Erik Eriksson (1960-1961), Lennart Olofsson (1962-1963), Nils Johansson (1963-1968) och Einar Alm (1969-1970).

I väntan på resultat av en utredning om ny organisation hölls postmästarbefattningen vakant under närmare två år, men den 1 september 1972 tillsattes Allan Thored, följd i juni 1978 av Claes Claeson. Med den sistnämndes avgång vid halvårsskiftet 1982 organiserades postkontoret om och utan något underlydande postområde tillträdde Gerd Fredriksson med ett lokalt betjäningsunderlag på närmare 8000 hushåll.

Brånahult

Gästgivaren Gustaf Olsson i Brånahult var en av de många som anförtröddes skötseln av en poststation, när postverket övertog kronobrevbäringsskyldigheten i Kalmar län med 1874 års ingång. För bestyret med posten skulle han få 96 kronor om året. Men redan på det nya årets andra dag begärde han sitt entledigande och föreslog lantbrukaren N Simonsson till föreståndare.

Denne kom snart underfund med att mer arbete var förbundet med åtagandet än han tänkt sig. Den 6 februari 1874 begärde han löneförhöjning. Arvodet justerades nu till 150 kr om året och från den 1 juli 1875 till 240 kr.

Poststationen låg intill gästgivaregården utmed allmänna landsvägen. Diligensen på den nordliga vägen mellan Växjö och Kalmar sörjde för postutväxlingen. Men invånarna i Madesjö socken, inom vars gränser poststationen låg, tyckte inte att dess läge var det bästa. Sex talesmän för dem begärde i ett brev till poststyrelsen den 21 januari 1876 att poststationen skulle flyttas till Knalltorp ca två kilometer norr om landsvägen. Där kunde den förläggas till länsmansexpeditionen och "komma att mera anlitas av den enskilda allmänheten".

Poststationsföreståndare Simonsson stod i begrepp att flytta från orten. Han förordade poststationens flyttning och föreslog kronolänsmannen C A Forsell i Knalltorp till ny föreståndare. En extra kommunalstämma med Madesjö församling den 24 januari 1876 bekräftade att den föreslagna ändringen var önskvärd. Under den fortsatta handläggningen tillstyrkte även kronofogden och landskansliet förslaget, men postmästare Janne Lagerström i Växjö satte en käpp i hjulet.

Han blev inblandad i ärendet därför att en av hans skjutsentreprenörer, Gustaf Magnusson i Norra Åreda, forslade diligensen förbi Brånahult. Denne ville ha en krona extra för varje gång diligensen gjorde avvägen till Knalltorp från allmänna landsvägen.

Postmästare Lagerström, som ofta visade prov på extrem sparsamhet och dessutom mer eller mindre såg rött när han hade med kronobetjäningen att göra, föreslog helt sonika att poststationen i Brånahult skulle dras in. Det förslaget ogillades av de flesta som var berörda och framför allt av poststationsföreståndarens dåvarande högste förman, postinspektören Bengt Johan Geijer. Poststationen hade vid årets början överförts från Kalmar förvaltningsområde till postinspektionen i södra järnvägspostdistriktet. Geijer hade tidigare varit i delo med Lagerström på grund av ett oförskämt svar vid skriftväxling under julbrådskan 1873. Därom berättas i avsnittet om Alvesta-Växjö järnväg i boken "Kommunikation i Kinnevald".

Lagerström föreslog nu indragning av poststationen i Brånahult i samband med Simonssons avgång. Det fanns vid den tidpunkten två andra poststationer i Madesjö socken, Nybro och Örsjö. (Den sistnämnda samfälligheten skulle halvtannat decennium senare bli en egen socken). Enligt Lagerströms uppfattning var det nog med poststationerna i Nybro och Örsjö för den dåvarande socknens behov. Men det var tvärt emot vad landskansliet i Kalmar ansåg. Lagerström anförde bl a följande i sitt brev den 12 mars 1876 till poststyrelsen:

"Att vederbörande länsstyrelse och kommunalmyndighet kunnat vitsorda att denna tredje poststation är behövlig för Madesjö socken - eller den orten - kanske endast kan hänföras till ett ytterligare bevis på huru en del länsmän förstått sig på att genomdriva egna fördelar på Kungl. postverkets bekostnad".

Janne Lagerström hade också lyckats ta reda på att en inspektör F Holmström hade flyttat till Brånahult och föreslog nu honom till poststationsföreståndare i stället för att acceptera flyttning av poststationen till kronolänsmannens bostad i Knalltorp. Detta godkände poststyrelsen som en tillfällig lösning och Holmström blev förordnad tills vidare.

Ärendet om poststationen togs upp på nytt efter ett halvår, när man började planera för en omorganisation i samband med att järnvägen mellan Nybro och Sävsjöström skulle tas i bruk för allmän trafik. Den 21 oktober 1876 skrev ett dussintal personer i trakten av Knalltorp till landshövdingen och bad om dennes hjälp att inte blott få behålla poststationen utan även få den flyttad till Knalltorp.

Ett brev med ungefär samma innehåll skickades samtidigt av 25 andra petitionärer med förvaltaren John Broström vid Flerohopps bruk som initiativtagare. Kronolänsmannen intygade behovet av flyttningen och förklarade sig villig att sköta poststationen i sin bostad. Han måste dock i en förnyad remiss medge att det gick att ersätta poststationen med en lösväska, som kunde lämnas vid järnvägens hållplats i Brånahult. Torparen Johannes Carlsson i Knalltorp erbjöd sig att sköta den transporten för 25 öre per gång.

Poststyrelsen beslöt att postbefordran på den redan i oktober 1876 öppnade järnvägen skulle börja med 1877 års ingång samt att poststationen i Brånahult skulle dras in samtidigt. Länsstyrelsen i Kalmar vände sig emellertid med en förfrågan till järnvägsbolaget om när en sådan byggnad skulle uppföras vid Brånahults anhaltsstation att en förenad post- och järnvägsstation kunde inrättas där. Järnvägsstyrelsen svarade den 15 december bland annat att banvakten vid Brånahult kunde ta emot och svara för utväxlingen med tåget av en postväska.

Beslutet om poststationens indragning stod fast men efter utväxling av telegram mellan poststyrelsen och länsstyrelsen blev poststationen vid Brånahult återinrättad den 5 januari 1877, nu förlagd till Knalltorp med länsman C A Forsell som föreståndare med 240 kr i årsarvode. Inventarierna hade ännu inte hunnit återlevereras till Stockholm. De flyttades till Knalltorp och där fanns de i en tioårsperiod. Sedan flyttades poststationen och förenades med järnvägsstationen i Brånahult den 1 mars 1887.

Dessförinnan hann det bli skifte på chefsposten och Edvard Danckwardt blev den siste poststationsföreståndaren för Brånahults poststation under dess period i Knalltorp. Den järnvägsanställda Andreas Håkansson blev

ansvarig för posten från den 1 mars 1887 och läget i järnvägsstationen bedömdes fördelaktigt för postens kunder. På en tioårsperiod hade bebyggelsestrukturen i trakten kring järnvägsstationen hunnit ändras väsentligt.

Andreas Håkansson följdes av sex andra järnvägsmän i postens tjänst innan poststationen kunde dras in den 31 januari 1956. Det var Maj Petersson som fick uppleva avvecklingen. En lantbrevbärare övertog poststationens funktion.

Flerohopp

Behovet av en poststation i Flerohopp kan sägas ha blivit dokumenterat redan 1872, när fabrikörerna F Berglund och M A Bolander, järnbrukets disponent M Bergqvist och häradsdomaren Sven Jonsson begärde hos poststyrelsen att medge paketsändning till och från poststationen i Nybro. Det var där de hade sin postgång, men poststationerna var på den tiden endast i begränsad omfattning anslutna till paketservice.

Det blev ändring genom ett beslut av poststyrelsen för tillämpning från 1873 års ingång. Poststationerna fick också befogenhet att skicka paket. För sådana stationer, dit posten kom med gående bud, fanns det dock väsentliga begränsningar.

I längden blev det med växande trafik allt besvärligare för invånarna och framför allt för industrin i Flerohopp att behöva vända sig till poststationen i Nybro eller - som några gjorde - till poststationen i Brånahult, vilken hade inrättats 1874.

Den 23 mars 1887 gjorde M A Bolander en framställning till poststyrelsen om att en poststation skulle få inrättas också i Flerohopp. Han tryckte på behovet för Madesjö vidsträckta och folkrika kommun att få bättre kommunikationer. Bolander var ägare till Flerohopp bruk. I samhället fanns också en bobinfabrik, såg och kvarn samt en diversehandel. För att underlätta poststyrelsens beslut erbjöd sig M A Bolander och handelsbodens ägare John Ljunggren att svara för postföring med gående bud tre gånger i veckan mellan Flerohopp och Brånahult utan kostnad för postverket.

Postinspektör Hugo Winroth i Malmö besökte själv området och kunde i sin kommentar till poststyrelsen tillstyrka, att en poststation inrättades i Flerohopp. För postföring i privat regi utan kostnad för postverket åberopade han ett färskt beslut om motsvarande anordning mellan Harplinge och Steninge i Halland. Poststyrelsen beslöt i enlighet med framställningen och den 1 augusti 1887 öppnades poststationen med fröken Emelina Ohlsson som föreståndare. Hon fick 140 kronor i årsarvode.

När Evelina sedan flyttade från Flerohopp, övertogs poststationen den 1 juni 1890 av fröken Amanda Ohlsson. Hon blev inte heller så länge kvar vid rodret utan den 1 maj 1893 övertog handlanden Carl Alfred Högström befattningen. Han ansvarade från 1896 års början också för postföringen mellan Brånahult och Flerohopp utan ersättning från postverket, sedan de tidigare entreprenörerna av sagt sig åtagandet.

Men det gick inte länge förrän Högström sade upp sig från båda uppgifterna "på grund av förändrad verksamhet". Nu föreslog postmästaren i Sävsjöström, Hugo Landergren, i ett brev till poststyrelsen den 21 augusti 1896 att poststationen i Flerohopp skulle dras in "såsom olönsam". Poststationen låg inom Sävsjöströms dåvarande förvaltningsområde. Nybro hade ännu inte fått något förvaltningspostkontor, som framgår i avsnittet om Nybro.

Men postinspektör Victor Melander i Malmö hade en mindre restriktiv inställning till ortens behov än vad Hugo Landergren hade. När förvaltaren Josef Bolander förklarade sig villig att överta poststationen i Flerohopp, gick poststyrelsen med på Melanders förslag att behålla den.

Det blev ändå för en kort period som poststationen räddades. Postmästare Landergren skrev den 19 december 1896 till postinspektionen att Josef Bolander inte hade kunnat fullgöra sina skyldigheter som poststationsföreståndare och därför begärt att bli befriad från sitt kontrakt. Till efterträdare föreslog Bolander ingenjören Lennart Björkman. Detta föll inte väl ut hos Landergren som i sitt brev till postinspektionen tillade följande:

"Då ingenjör Björkman ända till sistlidne vår uppehållit sig i Norra Amerika och således är mindre förtrogen med de postala förhållandena i vårt land samt såsom främling på platsen är obekant med allmänheten därstädes, vartill kommer att han, i följd av annan verksamhet säkerligen i likhet med herr Bolander, ämnar låta poststationen skötas genom annan person, torde jag till befattningen få föreslå handlanden Ernst Ohlsson i Utterbäcken, vars bostad är belägen alldeles intill Flerohopp's nuvarande poststation".

Detta förslag accepterade postinspektionen men begärde den 16 mars 1898 att beslutet skulle annulleras. Denna kovändning berodde på ett brev redan den 22 januari 1898 från några personer i Flerohopp som hade reagerat mot Landergrens begäran att flytta poststationen. Landergren hade uppgett för postinspektionen att den föreslagna föreståndarens bostad, i vilken poststationen skulle inrymmas, var belägen "alldeles intill" den då befintliga poststationen. Det var emellertid fråga om ett avstånd på 1,5 kilometer i riktning mot Brånahult. Nu begärde samhällsföreträdare att ingenjör Björkman skulle antas till föreståndare i sin "tjänliga och centralt belägna lokal".

Postmästare Landergren var nu villig att acceptera Björkman som poststationsföreståndare och postinspektionen hemställde hos poststyrelsen att Björkman skulle tillträda den 1 april 1898. Så blev det också. Men de täta bytena av föreståndare skulle kompletteras med ännu ett sådant. Fröken Olga Ericsson från Nybro övertog nämligen poststationen såsom vikarie för Björkman den 1 mars 1899.

Postmästare Landergren kunde inte släppa tanken på att poststationen var obehövlig och på hans förslag gjorde postinspektionen nu en utredning om dess indragning.

Därvid befanns att "korrespondenterna i orten skulle bliva vida bättre tillgodosedda med lantbrevbäring tre gånger i veckan på en linje Nybro-Flerohopp än med den nuvarande poststationen".

Till lantbrevbärare på en sådan linje föreslogs båtsmanskorpralen och svärdsmedaljören Karl Gustaf Hög i Transtorp. Han åtog sig att utföra arbetet för två kronor per tur. En extra kommunalstämma med Madesjö kommun den 6 augusti 1899 hade inte något att erinra mot den föreslagna lösningen och länsstyrelsen anslöt sig till förslaget. Poststyrelsen beslöt i enlighet därmed och den nya organisationen trädde i kraft med november månads ingång 1899.

Därmed kunde man tro att sagan var all för poststationen med namnet Flerohopp. Folket i trakten nöjde sig med den nya anordningen utan någon poststation under ett kvarts sekel, innan kraftiga röster höjdes för ändring. Dessa konkretiserades i ett brev den 12 januari 1926 till poststyrelsen från Josef Bolander, undertecknat även av ett stort antal personer i samhället och dess närhet. De pekade på att värdepost och paketpost blev försenad genom att kvitto måste skrivas när lantbrevbäraren kom, medan försändelsen inte kunde erhållas förrän under hans följande tur. Man kvitterade alltså innan man fick försändelsen eller pengarna i sin hand.

Postmästare Emil Grevillius i Nybro, under vars förvaltning området numera lydde, framhöll i sitt yttrande att Flerohopp var "ett framåtgående samhälle med flera industriella anläggningar, varibland glasbruket är den förnämsta, med telefonväxelstation, med skola och flere affärsmän, såsom diversehandlare och kortvaruaffär, vilken tidvis utsänder avsevärt antal postförskotts-försändelser".

Efter postdirektionens tillstyrkande beslöt poststyrelsen, att en poststation skulle inrättas. Den 1 juli 1926 öppnades den invid glasbruket med Elna P Louise Nilsson som föreståndare. Hon efterträddes den 1 oktober 1928 av Anna Erlandsson, som blev kvar i drygt 30 år och hann få medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst. Med 1959 års ingång ersattes poststationen på nytt med lantbrevbäring, denna gång med fullständig värdeförmedling, och postadressen för alla i Flerohopp blev nu Nybro.